

Ene Pajula:

soovist liituda Pärnumaaga kumab läbi arusaam, nagu oleks Läänemaa täiesti mõttetu, läbikukkunud maakond. Lk 2

Haapsalu saab

Eesti Vabariigi juubeliks lipuväljaku. Lk 3

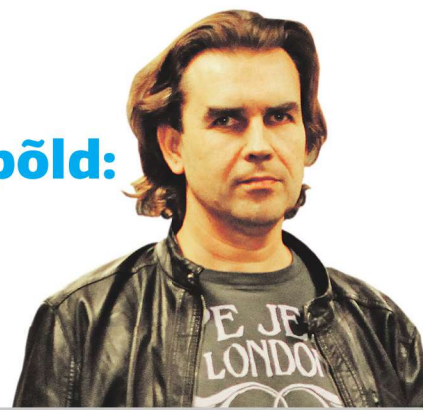
Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

NELJAPÄEV, 17. NOVEMBER 2016 | NR 132 (3928) | 1 EURO

Jaak Kastepõld:

Pärnu on parem kui Haapsalu. Lk 4



● VÄHEMUSRAHVUS

Eestirootslaste rahvusnimekiri võib minna puhastusse

Eestirootslaste rahvusnimekiri võib kaotada kuuendiku oma liikmeist, sest mujal elavad liikmed tuleks sealt välja arvata.

KAIRE REILJAN

kaire@le.ee

Väljaarvamine tekitab aga seisu, kus tagasi peaks astuma ka ligi kolmandik vastvalitud Rootsi vähemusrahvuse kultuurinõukogu liikmeid. Sellest, kuidas neile asendusliikmeid valida, aga seadus ei räägi.

Muutuvad sõnumid

Eestis elavate vähemusrahvustega tegelev kultuuriministeerium teatas kevadel eestirootslaste kultuurinõukogule, et rootsi vähemuse rahvusnimekiri tuleb üle vaadata ning sealt Eesti rahvastikuregistrisse kandmata rootslased eemaldada. Rahvusnimekirja mittekuuluvad rootslased ei saa osaleda ka kultuurinõukogu valimistel.

Pärast rootslaste proteste lubas kultuuriministeerium kevadel, et tänavu võib valimised pidada veel vana korra järgi, kuid järgmisteks valimisteks kolme aasta pärast peab asi korras olema.

Külma dušina mõjus aga eestirootslastele suve lõpul tulnud info, et valimised võib küll vanal moel pidada, kuid rahvusnimekiri tuleb korradada järgmise aasta esimese kvartali jooksul. See tähendab juba valituks osutunud rootslaste eemaldamist kultuurinõukogust.

„See sõnum ise on ääretult negatiivne ja näitab, et Eesti riik ei soovi rootslastega koostööd teha. Selle, mida oleme 10 aastat üles ehitanud, nullime ühe hetkega. Uuesti usaldust ja koostööd üles ehitada on keeruline ja ma ei tea, kas see ongi võimalik,” ütles eelmist eestirootslaste kultuurinõukogu juhtinud ja viimastel valimistel enim häali saanud Ülo Kalm.

Küsimusele, kas asja lahendamisel on abi ootatud ka Rootsi riigilt, vastas Kalm, et Root-



Kultuuriministeeriumi asekanstler Anne-Ly Reimaa ja Rootsi suursaadik Eestis Anders Ljunggren Noarootsis Rootsi päeval.

si suursaadikut Eestis on informeeritud, kuid tegemist on siiski Eesti riigi siseasjaga.

Eestis elavate vähemusrahvuste kultuuriautonomiat ehk kultuurilist omavalitsust reguleerib 1993. aastal vastu võetud vähemusrahvuste kultuuriautonomiamia seadus. 2003. aastal kinnitas valitsus ka vähemusrahvuse kultuurinõukogu valimise eeskirja.

Eeskirjas on nimetatud viis tingimust, mille põhjal võib inimene rahvusnimekirja kanda ja

anda talle õiguse valida või kandideerida kultuurinõukogu valimistel.

Viie tingimusest ühe järgi peab inimene olema Eesti kodanik, teise järgi peab tema elukoht olema Eestis. Just see punkt ongi praeguse vaidluse aluseks.

Kui eestirootslased 2007. aastal esimest korda kultuurinõukogu valima hakkasid, lubas toonane valitsus valimistel osaleda ka Eesti kodakondsusega Rootsis elavatel eestirootslastel. Nii on

see toimunud ligi 10 aastat. Nüüd aga tahab kultuuriministeerium sellest kokkuleppest taganeda.

Seadus on seadus

Kultuuriministeeriumis vähemusrahvustega tegeleva kultuurilise mitmekesisuse asekanstleri Anne-Ly Reimaa sõnul on puudustele rahvusnimekirjas varemgi tähelepanu juhitud.

„Kunagi seda küll lubati, kuid see ei vasta täht-tähtelt seadusele,” lisas ta.

Reimaa sõnul on kultuuriministeerium nüüd pöördunud justiitsministeeriumi poole, et viimane annaks asjale oma hinnangu. „Otsustame siis, kui oleme justiitsministeeriumilt vastuse saanud,” rääkis asekanstler.

„Me näeme, et seadus on ajale jalgu jäänud ja see tuleks uuesti läbi vaadata,” ütles Ülo Kalm. „Võib-olla oleks seadust mõistlik kohandada nii, et püsielanike kõrval läheksid arvesse ka kinnisvaraomanikud,” ütles ta. Root-

Eestirootslaste kultuuriomavalitsus

Rootsi rahvusvähemuse nimekirja kuulub ligi 600 inimest, neist valimisnimekirja üle 450 (valimisnimekirjas on vanemad kui 18aastased).

Eestirootslaste ajaloolised elualad on Ruhnu, Vormsi, Noarootsi ja Riguldi, Vihterpalu ja Pakri saared.

Esimene kultuuriautonomiamia seadus, mis andis sakslastele, venelastele, rootslastele ja juutidele õiguse moodustada kultuuriomavalitsus, võeti Eesti Vabariigis vastu 1925. Kompaktselt elanud eestirootslased seda ei kasutanud, sest said niigi vallas rootsi keeles asju ajada ja rootsikeelseid koole pidada.

Taasiseseisvunud Eestis võeti vähemusrahvuste kultuuriautonomiamia seadus vastu 1993.

Esimesena kasutasid kultuurinõukogu valimiste õigust 2004. aastal ingerlased, kuid see jäi ka nende ainsaks valimiseks. Eestirootslased valisid kultuurinõukogu esimest korda 2006. aastal, viimati 2016.

Kultuurinõukogu kaudu on Eesti riik eestirootsi kultuuri toetanud umbes 40 000 euroga aastas.

ARVO TARMULA

Pühapäeval saab bussiga rahvahääletusele

Ridala ja Haapsalu ühinemise rahvahääletus käib neljapäeva õhtuni interneti kodulehel www.volis.ee, nädalavahetusel saab hääletada valimisjaoskonnas.

Haapsallased, kes elektrooniliselt hääletada ei saa või ei taha, võivad ühinemislepingule hääle anda Haapsalu kultuurikeskuses 18. novembril kell 12–20; 19. ja 20. novembril kell 10–18.

Ridala vallas on rahvaküsitlus Uuemõisa lossis 18. novembril kl 12–20; 19. ja 20. novembril kl 10–18.

Pühapäeval korraldab Ridala vallavalitsus bussisõidu Uuemõisa lossi ja tagasi marsruudil Haeska–Kiideva–Puike–Panga–Jõdre–Vilka–Uuemõisa. Haeskast väljub buss kl 11, Kiidevalt 11.20; Puikest 11.35; Pangalt 11.45; Jõdreest 11.50; Vilklalt 11.55 ja Uuemõisas on kl 12.10. Tagasi sõidab buss Uuemõisast väljumisega kell 13.

Eile hommikul oli internetis ühinemislepingut hääletanud kokku 181 Haapsalu ja Ridala elanikku.

„Seni on elektrooniliselt oma hääle andnud 104 Haapsalu linna kodanikku,” ütles Haapsalu linnavalitsuse pressiesindaja Tõnu Parbus eile pärast kella 11.

„Ridalas oli veidi aega tagasi elektrooniliselt hääletanud 77 inimest,” sõnas Ridala vallasekretär Igor Pogodin kell 11.30.

Rahvaküsitlusel saavad osaleda kõik 16aastased ja vanemad valimisõiguslikud Haapsalu ja Ridala elanikud. Rahvahääletuse tulemus läheb kinnitamiseks volikogudele.

Internetihääletus aadressil www.volis.ee algas haapsallastel esmaspäeva hommikul kell 8 ja lõpeb homme kell 20. Haapsallased saavad hääletada ööpäev ringi. Ridala valla elanikud saavad VOLISes oma hääle anda täna õhtul kella 20ni ja homme 8–20.

„Haapsalul on VOLISes haldajatega pikk leping. Meie sõlmsime ühekordse lepingu just selleks hääletuseks ja valisime odavama variandi, millega öösel hääletada ei saa,” ütles Pogodin.

TARMO ÕUEMAA

Politsei tabas poolteise kuuga 18 purjus juhti

Läänemaa politseinikud tabasid oktoobri algusest novembri keskpaigani roolist 18 joobes juhti, kellest pool oli nn kriminaalses joobes.

Haapsalu politseijaoskonna juhi Andrei Taratuhini sõnul jäi eelmise aasta samal ajavahemikul politseile vahele poole vähem joobes juhte.

Haapsalu jaoskonna menetlusteenistuse juht Vello Palmits ütles, et kolm kriminaalses joobes juhti tabas politsei roolist

sel nädalavahetusel. Samuti peeti kinni üks autojuht, kellelt oli juhtimisõigus ära võetud.

Taratuhin ütles, et tavapärasest suurema hulga roolijoodikute tabamise põhjus võib olla selles, et novembri alguse tuisustel ilmadega oli politsei rohkem maanteedel liiklust rahunemas.

„Tipphetkel oli korraga väljas 7–8 toimkonda,” rääkis politseijuht.

KAIRE REILJAN

● JUHTKIRI

Muutma peab seadust

Kultuuriministeerium vaidleb eestirootslastega selle üle, kes võivad kuuluda rahvusnimekirja ja kes mitte. Kuigi algusest peale on kehtinud nõue, et rahvusnimekirja kantud inimesed peavad peale Eesti kodakondsuse olema kantud ka Eesti rahvastikuregistrisse, tuli riik rootslastele kümme aastat tagasi vastu ning lubas nimekirja ja valimistele ka need, kes alaliselt Eestis ei ela.

Eestirootslased on rahvusrühm, mis on ajaloo tuultes kõvasti rappida saanud. Teine maailmasõda viis neist suurema hulga teisele poole Läänemerd. Kui palju tänapäeva Eestis eestirootslasi ja nende järeltulijaid elab, ei tea keegi. Rahvusnimekirja kandmisel ei tehta mitte keele- ega geenitesti, vaid sinna kuulumine on olnud iga inimese vaba tahe. Nimekirja kuuluvad need, kes tunnevad end eestirootslasena ja peavad selle kultuuri edendamist Eestis oluliseks sellest olenemata, kummal pool Läänemerd nad elavad.

Muidugi võib öelda, et rootslaste hulk kogu Eesti rahvastikus on nii marginaalne, et selle pärast pole üldse mõtet kära tõsta. Teisalt näitab ainuüksi see, et rootslased on ainsa Eestis elava vähemusrahvusena suutnud juba mitmendat korda oma kultuurinõukogu valida, et tegemist on hästitoimiva rahvusrühmaga.

Eestirootslased on olnud imetlusväärselt tegusad ja tublid ning teinud palju oma keele ja kultuuri säilitamiseks. Eestis elavate rootslaste kõrval on selles kõiges suuri teeneid ka Rootsis elavil eestirootslastel.

Seadused on täitmiseks, kuid praegusel juhul oleks kahetsusväärne, kui seaduses näpuga järgeajamisest sünniks suurem kahju kui kasu. Mõistlik oleks muuta seadust või tõlgendada seda nii, et Rootsis elavad eestirootslaste järeltulijad poleks sunnitud rahvusnimekirjast lahkuma. Eesti vajab rootslaste ja Rootsi riigi tuge ning kultuurisidemeid tuleb hoida elus.

● TEISED LEHED

Tarankovi tapmise tunnistas üles sõbra poeg

POSTIMEES. Organiseeritud kuritegevuse ristiisa Nikolai Tarankovi tapmise üles tunnistanud mees on tapetu lähedane peretuttav. Tema isa oli Tarankoviga sõbrustanud aastakümneid.

Tarankovi tapmises kahtlustatakse 36aastast meest, kellega on keskkriminaalpolitsei tegelnud juba viimased kaks kuud. Uurijad loodavad kõmulise kriminaalasja saata prokuratuuri juba sel aastal. Tapmises kahtlustatu tunnistas süüd ja on kogu loo uurijaile ära rääkinud. Jäänud on vaid eeluurimisega kaasnev tehniline pool.

Eesti allilma ristiisaks peetud Nikolai Tarankov tapeti 14. septembril Kirimäe poolsaarel Lääne-Nigula vallas. Kirimäe poolsaar on tallinlaste hulgas populaarne kalastuskoht.

Postimehele on teada, et Tarankovi tulistati kalastuskohas sõbra ja tolle poja majapidamises, kus „ristiisa” oma kalapaati hoidis.

● LAUSELAEN

„Läänemaal läks see katk kuidagi pauguga lahti: kui mujal leiti sigade Aafrika katku nakatunud metssigu üks-haaval, siis meil kohe viis korraga.”

Läänemaa veterinaar keskuse juhataja Urmas Johanson.
LE, 15. november 2016

Läänemaa oma Brexit

Maailmarevolutsiooniga võrreldes pole sellel, et kaks Läänemaa lõunapoolsemat valda tahavad ühineda Pärnumaaga, mingit tähtsust.

Pole see mingi maavärin, ei see raputa maailma, sh Euroopat ega tegelikult isegi mitte Läänemaad. Ehk nagu ütles üks mu tuttav Lihula ettevõtja: ega need vallad siis hõlmu vöö vahele topi ega kuskile Pärnumaa teise serva kõnni. Need jäävad ikka sinna, kus on.

Mis vahet siin enam? Isegi kui kõnniksid, on ju ka senised maakonnad kavas kaardilt kaotada, sest mida muud saab arvata valitsuse plaanist maavalitsused kinni panna ja nende asemele regionaalsed teeninduspunktid avada? Kuigi ega seegi enam kindel ole, võib-olla annab uus valitsus kogu haldusreformile uuesti tagasikäigu, igatahes on nad selle reformi asjus olnud kogu aeg väga kriitilised.

Tegelikult oli mul kurb seda uudist kuulda eelkõige sellepärast, et soovist liituda Pärnumaaga kumab läbi arusaam, nagu oleks Läänemaa täiesti mõttetu, läbikukkunud maakond. Muidugi on Pärnumaa pisut suurem ja ehk isegi jõukam maakond, Pärnus on rohkem ja paremini varustatud kauplusi, parem ligipääs mitmesugustele teenustele, rohkem riigiasutusi ja mida kõike veel. Kuidas see vene vanasõna oligi: kala otsib, kus sügavam, inimene, kus parem. Kuigi, mis pudrumägesid ja piimajögesid sealgi nii väga ääremale pakutakse. Küsimus, mis minul tekkis, on seotud identiteediga.

Mina tunnen ennast läänlasena, kuigi kadunud Tõnis Padu, hea sõber, pani selle kahtluse alla.

„Sina pole mingi läänlane,” ütles ta. „Su vanaisa ja ema võivad isegi olla, aga sina pole siin kasvanud ega koolis käinud, nii et ära ehi ennast võõraste sulgedega.”

Tal võis ju õiguskil olla, aga kui me 3. juulil 1989 oma väheste kraami autokastist maha laadisime, siis tundsin kohe, et nüüd olen kodus. Nii et arvas siis Padu, mida ta arvas, mina tunnen ennast läänlasena. See on uhke tunne, sest Läänemaa on üks väga väärikaid muinasmaakondi, millest pole mööda saanud ka Henriku Liivimaa kroonika.



ENE PAJULA
ajakirjanik

Meie dokumenteeritud ajalugu ulatub 13. sajandi algusesse, mida kinnitab kiri kivil Lihula mõisapargis: 1220. aastal võitsid läänlased ja saarlased siin rootslaste väe. Nii et Lihula inimesed tundsid ennast läänlastena juba 800 aastat tagasi. Kas ühinemine Pärnumaaga muudab nad pärnakaiks? Mida rahvas arvab, seda vist päris täpselt ei tea, sest rahvaküsitlus on veel olemata.

Eks maavanema pahameel Lihula ja Hanila valla väidetava eraldumise üle ole ju mõistetav, sest maakond kahaneb. Pole ometi kuulda olnud, et Läänemaa külge tahaks tagasi Märajamaa ja Vigala kant või Hiiumaa.

Mis nüüd saartesse puutub, siis neil on identiteedi koha pealt muidugi lihtsam. Hiidlane on hiidlane ja ruhnlane on ruhnlane, lükatagu neid ühe maakonna alt teise alla kui palju tahes. Kas Vigala rahvas üldse tunneb ennast ikka veel läänlastena? Tundub, et mitte. Lohutuseks olgu seegi, et Nõva vald, kus alles hiljaaegu arutati, et nemad on ikkagi pigem harjukad ja võiksid ühineda Padise vallaga, on nüüd otsustanud jääda läänlasteks. Aga rahvaküsitlus on sealgi veel olemata.

Muide, meil on üks huvitav kogemus. 1992. aastal loodud Läänerranniku turismiühendus, millesse kuulusid Hiiumaa, Lääne, Pärnu ja Saare maakond, lagunes kahe aasta pärast, sest pärnakad astusid välja põhjusel, et see hävitavat nende identiteedi. Neil nimelt pole kadakasi karjamaid, mis iseloomustavad teisi läännekaare maakondi.

Mis pagana tähtsust on aga mõne tillukese valla identiteedil, kui elame järjest suurema üleilmastumise ajajärgul. Maailm muutub praegu pööraselt ja harjumatu moel, mida viima-

● Soovist liituda Pärnumaaga kumab läbi arusaam, nagu oleks Läänemaa täiesti mõttetu, läbikukkunud maakond.

Ärge boikottige Trumpi

Demokraatia tunnus on, et mõnikord tuleb leppida kaotusega. Lüüasaamine tundub alati ebaõiglase ja selles on lihtne süüdistada vastaspoole ebaausat taktikat. Donald Trumpi administratsiooni boikottimine oleks enesekeskne ja kontra-produktiivne. Ma juba kuulen inimesi seda propageerimas. Väidetakse, et me ei peaks nende lurjustega läbi käima, kes välismaal jutlustavad isolatsionismi, proteksionismi ja sõbralikke sidemeid autokraatidega ning kodumaal praktiseerivad varjatult valgete rahvuslust. Sellest järeldub, et igaüks, kes nendega läbi käib, pole millegi poolest parem.

See võib olla psühholoogiliselt rahuldust pakkuv, ehkki ma väidaksin, et meie poliitilises süsteemis juba vohab eneseimetus ja upsakus ning nende süvendamine ei lahenda midagi. See on kontra-produktiivne. Demokraatia säilimiseks on vaja, et kaotajad näitaksid üles suuremeelsust ja tsiviliseeritust. Lõpuks me ootame vastaspoolelt just seda ning meie protestid on mõju-samad, kui näitame, et aktsepteerime mängureegleid.

Teiseks, Ühendriigid on midagi enam kui oma relvajõudude ülemjuha-



EDWARD LUCAS
kolumnist

tajast. Riigil on tugevad institutsioonid. Loodetavasti on nad olemas veel kaua pärast seda, kui härra Trumpi biograafia liigutatakse raamatupoodides ajalooraamatute riiulile.

Enamgi veel, USA valitsus ei haka tõenäoliselt koosnema paadunud trumpiaanidest. Riigi esimene perekond ei ole küllalt suur ning härra Trumpi poliitiline kompass on viimastel aastatel liikunud sedavõrd vabalt, et tema lähenemise täpne defineerimine kujuneb raskeks. Tõenäoliselt leiame uue valitsuse koosseisust tuntud vabariiklasi, sealhulgas eelmise Bushi administratsiooni veterane. Kui eurooplased olid valmis nendega toona suhtlema, siis miks peaksime neist nüüd kõrvale hoidma?

Hirmukülvajail võib tõesti õigus olla ning Ühendriigid võivad olla teel fašismi. Samuti võib juhtuda, et ausad ja kohusetundlikud ametnikud hakkavad ametist lahkuma, selle asemel et viia ellu korraldusi, mida nad peavad põhiseadusvastasteks (piinamine või USA kodanike järele nuhkimine). Uue valitsuse välispoliitika võib osutuda sedavõrd laiduväärseks, et tugeval Atlandi-üles-te suhete pooldajal ei jää muud üle,

ti võisime mingil viisil näha veerand sajandit tagasi. Noored inimesed ei saagi sellest midagi teada ja neid ajavad muutused võib-olla veel suuremasse segadusse. Tollased murrangulised muutused toimusid Euroopas, Venemaa ja Lääne-Saksamaa vahelises piirkonnas. Vähemalt meie poolt vaadates võis kõigile neile muutustele ette panna plussmärgi. Aga neile sündmustele, mis meile laavinina kaela langevad nüüd, mil kogu Aasia ja Aafrika on vajunud Euroopa poole kaldu, ei saa kindlasti mitte plussmärgi ette panna.

Ühelt poolt kuulume nüüd suurtesse üleeuroopalistesse ja üleilmsetesse ühendustesse, saame kaasa rääkida, areldi ehk küll, aga ikkagi mis tahes maailma asjad. Teisalt pelgame lahustumist mingis suures umbisikulis, järjest ühenäolisemaks muutuv maailmas, ning see teeb rahvusriigi, oma keele ning kodukoha senisest hoopis tähtsamaks. Omased paigad ja asjad, nagu omaksedki, on lõppude lõpuks see ankur, mis aitab meid tasakaalus hoida ja meie identiteeti säilitada. Ka ajalooline maakond on kultuuripärand, polnud ju kogemata, et nõukogude võimu esimene mure pärast okupeerimist oli segi lüüa meie senine, suu-resti sajandeid püsinud haldusjaotus.

Pole vist juhus, et inimesed, kes on sattunud elama kodus kaugele teise rahva sekka, teevad kõike, et leida võimalusi rääkida oma emakeelt, luge-da emakeelset kirjandust, kanda rahvariideid või hoida muul moel elus omaseid kultuuritraditsioone. Ka Eesti sees on mitmeid kogukondi. Oma eripära on hakanud rõhutama nii setod, mulgid kui ka rannarootslased. Lõpuks on see meie kõigi rikkus.

Huvipakkuv küsimus on, et kui maakonnad koos maavalitsustega kaardilt kaovad, kelle asi oleks siis edaspidi hoolitseda Eesti eri piirkondade eest. Kellel üldse oleks selleks eeldusi ja võimalusi? Või loodetakse ainult vabakondade missioonitundele?

kui sellele avalikult vastu seista. See saaks teoks näiteks siis, kui Trumpi valitsus püüaks sõlmida Vladimir Putiniga „suurt tehingut”, hüljates NATO ja määraates Ida-Euroopa Venemaa mõjusfääri.

On võimalik, et härra Trump avastab, et liitlasteta on Washingtonis (või välismaal) midagi korda saata peaaegu võimatu, ja jääb suuresti sõltuma vabariiklaste kogenud välispoliitika asjatundjast ning Washingtoni kurikulus imav kliima neelab valimiskampaania viimsegi auru. Sel juhul ajaksime asju lihtsalt ühe valitsusega, viletsaid valitsusi oleme varemgi üle elanud. Asi ei ole niivõrd mitte selles, et härra Trump võib kujuneda eriti halvaks, kuivõrd selles, et lääs on praegu varasemast palju nõrgem põhjustel, mida me alati ei mõista.

Meil on konkurendid. Islam on ideoloogiline väljakutse lääne liberalismile. Hiina on kaugelt tõsisem geopoliitiline rivaal kui omaaegne Nõukogude Liit. Me oleme võlgades, lõhenenud ja ülekoormatud. Seda enam on põhjust hoida ühte, nii tihedalt ja kaua kui võimalik.

Ajakirjale Economist kirjutava Edward Lucas kolumn ilmub uudisteagentuuri BNS vahendusel.

● EESTI VABARIIGI 100

Haapsalu saab uhke lipuväljaku

Vabadussõja samba ümbrus Haapsalus võidakse Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks ümber kujundada.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Haapsalu linnavalitsus kuulutas välja hanke lipuväljaku eskiisi tellimiseks. Hinnapakkumused tuli esitada kolmapäevaks, eskiisi esitamise tähtaeg on 21. detsembril. Kolmapäeva lõunaks oli laekunud kaks pakkumust.

Haapsalu linnavalitsuse muinsuskaitse spetsialisti Ülla Parase sõnul kujundatakse lipuväljak vabadussõjas langenute mälestusmärgi ümbrusse ning koos sellega saaks uue näo ka samba ja raekoja vaheline park.

Kaob neli parkimiskohta

Tulevase lipuväljaku tõttu kaoks Lossiplatsilt neli vabadussõjas langenute mälestussamba kõrval olevat parkimiskohta, ülejäänud platsil säilib parkimisvõimalus.

„Lipuväljak jääks nagu saareke samba ja parkimisala vahele,” rääkis Paras ja lisas, et rahvarohkemate ürituste ajal saab nagu senigi kasutusele võtta kogu Lossiplatsi.

Kummalegi poole vabadussammast paigaldataks kaks lipuvarrast: Eesti, Euroopa Liidu, Lääne maakonna ja Haapsalu linna lipu tarbeks.

Tribüüne ei ehitata ja tuleks kasutada konteinerhaljastust, mida on vajadusel võimalik teisaldada. „Tallinna Vabaduse väljak on ju näide, kus kõike alates

Lossiplatsi kujunemine

Linnuseesist väljakust kujunes keskajal vanalinna keskus ja turuplats, mille äärde ehitati hiljem raekoda.

Raekojaesine park on istutatud 1860–1870. aastail, mil nihkus turuplats linnuse peaväravale lähemale.

Tsaariajal püstitati pargi serva Borki mälestussammas, meenutamaks Vene keisri Aleksander III ja ta perekonna õnneliku pääsemist rongiõnnetusest Borki küla juures 1888.

Eesti ajal eemaldati Borki sammas ja 1924. aastal püstitati sinna vabadussõjas langenute mälestussammas (autor Voldemar Melnik).

Mälestussammas õhiti 1941 ja taastati 1994. aastal.

ALLIKAS: HAAPSALU LINNAVALITSUS



Ülla Paras loodab, et Eesti 100. sünnipäevaks saab linn lipuväljaku.

ARVO TARMULA

pinkidest on võimalik kõrvale tõsta,” tõi Paras näite.

Kuigi lipuväljak hõlmab vaid vabadussamba lähimat ümbrust, soovib linnavalitsus koos lipuväljaku kujundamisega anda uue hingamise ka muuseumiesile pargile. Park ise on rajatud 1860.–1870. aastail.

Parase sõnul vajavad esmajärgkorras läbimõtlemit pargi liikumisteed. „Praegu suubub pea-

tee täpselt samba taha, aga teede skeem peaks olema selline, et ei peaks samba taha minema,” selgitas ta.

Paras lisas, et kui praegu kõnnivad näiteks linnusest Ilo ni Imedemaale liikuvad rühmad üle Lossiplatsi, siis tulevikus võiks loomulik liikumissuund olla läbi pargi. Seda enam, et muuseumi kõrval oleva tühja plangu võiks „Eesti Vabariik

100” puhul võtta kasutusele ajaloosena.

Loodetakse toetusele

Praegu kõrvalisest pargist peaks saama linnavalitsuse visiooni kohaselt kohtumiste koht, kus saaksid koguneda turismirühmad, kus saaks korraldada näitust jms.

Lipuväljaku rajamiseks püüab linnavalitsus taotleda toetust riigilt.

Riigihalduse minister Arto Aas valmistab ette programmi, kust saavad vähemalt 5000 elanikuga omavalitsused taotleda lipuväljakute rajamiseks toetust. Suurim võimalik toetus oleks 30 000 eurot.

Ülla Paras lisas, et toetust on võimalik saada ainult lipuväljaku osa kujundamiseks, pargi korramiseks tuleb aga mujalt võimalusi otsida.

Tamme tänavale tuleb säästuristmik

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Haapsalu linnavalitsus otsustas Tamme tänav ja Tallinna maantee valgusfooriga ristniku teha ilma vasakpöörderadadeta, sest raha napib.

Selline otsus võeti vastu eelmisel nädalal Haapsalu linnavalitsuse liikluskomisjoni istungil.

Koosolekul osalesid linnavalitsuse liikluskomisjoni liikmed Tiit Moor, aselinnapea Peeter Vikman, linnapea Urmas Sukles, politseiametnik Meelis Laurmann, ettevõtja Alo Lõps ja linnaametnik Sirli Vaksmann.

Lääne maavalitsuse ühistranspordi vaneminspektor Alar Tõnisson ütles, et tema eelistanuks hoopis ringristmikku. See idee kanti paraku maha, sest tee muldkeha tulnaks praegusest tunduvalt madalamaks teha. See oleks aga läinud väga kalliks, sest muldkeha sees jooksevad kütte- ja veetorustikud.

„Eks see üks säästuvariant ole, aga kindlasti parem kui mitte midagi, sest jalakäijal läheb asi tunduvalt ohutumaks,” ütles Tõnisson oma õnnistust andes.

Vasakpööre on murekoht

Tõnisson märkis, et vasakpöörderaja puudumine võib tiheda liikluse korral ummistada liikluse linna tuisksoonel.

Haapsalu aselinnapea Peeter Vikman nentis, et Tõnissonil on õigus. „On, jah, säästuvariant, aga midagi pole teha – meil ei ole rohkem raha.”

Projekteerijale Tinter-Projekt OÜ-le oli linnavalitsus ette and-

nud summa, mille sisse peab mahtuma nii fooride süsteemi ehitusprojekteerimine kui ka ehitus – 50 000 eurot.

Indrek Lensment Tinter-Projektist ütles, et inseneribüroo Stratum tehtud analüüsi järgi võib vasakpöörderaja puudumisel kujuneda kriitiliseks ajaks õhtune tipptund, mil autode vool suundub Tallinna poolt Haapsallu. Muul ajal ei tohiks spetsialistide tehtud arvutuste järgi probleeme tekkida ja seega pole lisarada hädavajalik. Analüüs tugineb 2014. aasta uuringle, kus kaheksa tunni jooksul loeti ristmikku läbivad autod kokku.

Paindlik fooriprogramm

Et vasakpöört ootavad autod liiklust ei ummistaks, tuleb ristmikule paindlik fooriprogramm, kus tsüklite pikkus sõltub tege-likust liikluskoozumusest.

Oktoobris avaldas Haapsalu linnavalitsus koos rõõmusõnumiga uuest fooridega ristmikust foto eskiisprojektist, kust terasid silmad lugesid välja, et Tallinna maantee ületamiseks on jalakäijatele planeeritud küll ohutussaad, kuid autodele vasakpöörde tegemiseks eraldi rada ei ole.

Autojuhid on mures ja pahasedki, sest kui praegu mahuvad pööret ootav ja otse liikuv auto tee kõrvalt, siis tulevikus võtavad ohutussaad selle võimaluse autodelt ära.

Linnavalitsus tahab ristmiku uuendamise lõpetada tuleva aasta juuni alguseks.

● LÜHIDALT

Taeb las sõideti eakale naisele otsa

Esmaspäeva õhtul veidi enne kell 17 sõitis 49aastane naine Taeb las otsa teed ületanud 79aastasele naisele.



Taeb las elumajade poolt maanteele vasakpöört teinud Audi A6 Avant juht ei märganud teed ületanud eakat naist ja sõitis talle otsa. Kannatanu toimetati Läänemaa haiglasse.

Haapsalu politseijaoskonna patrullitalituse juhi Meelis Laurmanni (pildil) sõnul oli teed ületanud naise küll helkur, kuid see jäi autojuhi eest keha ja koti varju. „Autojuht kinnitas, et ta ei märganud jalakäijat,” ütles Laurmann.

Patrullitalituse juhi sõnul juhtus õnnetus Lääne-Nigula vallamaja esisel reguleerimata ülekäigurajal, kus on küll üldvalgustus, kuid sellest kipub väheks jääma. Ta lisas, et tänu sellele, et auto oli sooritanud vasakpöörde, oli tema kiirus väiksem. „Kui ta oleks Tallinna poolt otse tulnud, oleksid tagajärjed võinud veel raskemad olla,” ütles Laurmann.

Kaie Reiljan

Noot sai Paralepa kohviku aastaks rendile

Ettevõtja Heiki Noot sai Paralepa rannakohviku veel üheks aastaks rendile.

Haapsalu linnavalitsus otsustas eelmisel kolmapäeval, et annab Paralepa rannahoone kohvikule veel üheks aastaks rendile ettevõtja Heiki Noodale. Noot tasub aastast renti 200 eurot. Kohviku suurus on 26 m². Rendileping kestab 1. oktoobrist tuleva aasta septembri lõpuni.

Haapsalu linnavalitsus kirjutas oma otsuses, et Nooda pakutava teenuse kvaliteet oli eelmisel rendiperioodil hea. Korralduses märgitakse, et linnavalitsusele ei ole teisi huvilisi teada.

Noot võttis kohviku rendile 2014. aasta juunis.

Andrus Karnau

Tööpuudus on Läänemaal pisut kasvanud

Töötukassa andmeil oli tööpuudus Läänemaal oktoobri lõpuks 4,8 protsenti, mis on eelmiste kuudega võrreldes pisut rohkem.

Septembris oli töötuse tase Läänemaal 4,6 protsenti. Mullu sama ajaga võrreldes on aga tööpuudus vähenenud – eelmise aasta oktoobri lõpuks oli töötä 5,9 protsenti tööealistest elanikest.

Läänemaa töötuse tase on Eesti keskmisest mõnevõrra kõrgem – Eesti keskmine on 4,2 protsenti. Tööpuudus on suurim Ida-Virumaal (10%) ja Valgamaal (8,2%). Väikseima tööpuudusega piirkonnad on Harjumaa ja Tallinn, kus on tööpuudus 3,1 protsenti.

Töötukassa Läänemaa osakonna juhataja Evelin Kullisoni sõnul on Läänemaal töötä 554 inimest, neist 32 protsenti on pikaajalisi töötuid, kes pole töötanud viimase 12 kuu jooksul.

Kaie Reiljan

Haapsalu korterid on taas kallimaks läinud

Haapsalus sõlmiti oktoobris 28 kinnisvara ostu-müügitehingut, mis on viimase 12 kuu kohta täiesti korralik tulemus. Maa-ameti andmete kohaselt kahanes tehingute hulk kuuga 6,7 protsenti, aastataguse ajaga võrreldes sõlmiti tehinguid 16,7 protsenti enam.

Kortereid müüdi 20 (septembris 21), mille ruutmeetri mediaanhinnaks kujunes 586 eurot. Kui kuuga kasvas see näitaja 6,8 protsenti, siis aastaga suisa 32 protsenti. Müüdi ka neli eramut (septembris kolm) ning üks elamukrunt.

Urmas Lauri

TS LAEVAD

TS Laevad OÜ korraldab 1. oktoobrist 2016 parvlaevaliiklust Rohuküla-Heltemaa ja Virtsu-Kuivastu liinidel.

Otsime oma meeskonda

KLIENDITEENINDAJAID,

kelle peamiseks tööülesandeks on klientide eeskujulik teenindamine: piletite müük sadamas, klientide nõustamine, info jagamine ja tagasiside kogumine.

Ootame Sinult, et:

- oled sõbralik, abivalmis ja soovid ootuspäraselt meie kliente teenindada;
- teenindad kõiki meie kliente professionaalselt ja viisakalt ning leiad kiiresti parimad lahendused;
- naudid erinevate kliendisituatsioonide lahendamist ja julged võtta vastutust;
- oled tööülesandeid täites korrektne, aus ja lojaalne tööandjale;
- Sind iseloomustab koostöövalmidus ja Sa toetad meeleldi teisi meeskonnaliikmeid;
- Sind ei hirmuta üksinda töötamine või pingelised olukorrad;
- oled valmis täitma ka rutiiniseid tegevusi (sh infosüsteemidesse info sisestamine, tööprotsessiga kaasneva aruandluse täitmine);
- suhtled vabalt eesti keeles. Inglise keele oskus on vajalik suhtlustasemel.

Kasuku tuleb soome ja vene keele oskus ning varasem töökogemus klienditeenindajana.

Meie pakume Sulle:

- stabiilset töökohta edukas ettevõttes;
- meeldivat ja sõbralikku töökeskkonda;
- tööülesannete täitmist toetavaid tingimusi (sh erialast koolitust ja täiendõpet);
- väärikat töötasu ja iga-aastaseid ühisüritusi.

Töökoht asub Virtsu sadamas.
Tööle asumise aeg: detsember 2016

Kandideerimiseks saada palun oma CV hiljemalt 28. novembril 2016 e-posti aadressile personal@tslaevad.ee.

pramid.ee

● HALDUSREFORM

Jaak Kastepõld: Pärnu on parem kui Haapsalu

Lihula ja Hanila otsus minna Pärnumaa koosseisu on põhjustanud läänlastes arusaamatust, hämmingut ja pahameelt.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Aasta pärast on Läänemaa 4000 elaniku võrra väsem ja 600 ruutkilomeetri võrra väiksem. Lääne maavanem Neeme Suur on lubanud pöörduda otse valitsuse poole ettepanekuga arvata Lihula ja Hanila koos Koonga ja Varblaga ikkagi Läänemaa koosseisu. Lihula volikogu esimees Jaak Kastepõld nimetab maavanema sekkumist küüniliseks, analüüsib, kuidas on sidemeid Lihula ja Hanila ning ülejäänud Läänemaa vahel läbi raiutud ning selgitab, miks on Pärnu Lihulale parem kui Haapsalu.

Olete Läänemaal sündinud ja kasvanud.
Sündinud Lihulas 1973. Kohaliku omavalitsuse töös osalenud 1994. aastast.

Nüüd kipub maakond lagunema.

Mis Läänemaast saab?
Maakond jääb natuke pise-maks, mis minu meelest ei ole traagiline. Piiskopkonna mõõdet kasutades olid läänlased eelkõige Pärnu jõe ja Kasari jõe vahelisel alal, ülalpool olid juba Ridali mehed, identiteedi küsimusega on Läänemaale jääjail seega tulevikus rohkem tegemist Lihulal ja Hanilal.

Maakond jääb ikka palju pise-maks – Läänemaa kaotab 15 protsenti elanikest ja veerandi territooriumist.

Maakond jääb täpselt selliseks, nagu on mõtlemise suurus ja asjassepühendatute silmaringi laius. Kui vaadata viimast kümmet aastat, on Lõuna-Läänemaa olnud vaeslapse osas. Investeeringute järgi on elanud ainult Haapsalu.

Ilmeka näitena – piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise programmist sai Haapsalu piiskopilinnus 3,2 miljonit. 60 protsenti kokku 5,7 miljonist pandi järjekordselt nii-öelda maakonna südamesse. 10 400 elanikku sai 60 protsenti rahast, ülejäänud 14 000 elanikku peavad jagama 40 protsenti. Turismiobjektidesse investeerida ei saa, sest sinna on nii palju juba kulutatud. Et lagunemist analüüsida, tuleb minna ajas tagasi.

Aga läheme tagasi. Kust lagunemine alguse sai?
Lihula oli väga kaua seda meelt, et maakonna vahetus on... mitte otse

vastuvõetamatu, aga harjumatu küll. Pärnumaaga on meil tegelikult siiski rohkem seoseid, kui esialgu võiks arvata. Meie perearstikeskuse loomise juures on Koonga ja Varbla perearstid. Koolis on õpilasi Virtsu ja Varblani, aga teiselt poolt Kasari jõge ei ole.

Martna vallavanem Tiit Aavik on tunnistanud, et see on olnud tema sihiteadlik töö. Kui Kasari kool veel tegutses, sõitis Martna valla buss Kasari jõe vana silla otstast küla vahele ja viis kõik oma valla õpilased Martna kooli. Õpilaste kokkuvedu kestis aastaid ja sidemete läbiraiumine ülejäänud Läänemaaga kestis kah aastaid.

Praegu meil peaaegu puuduvad seosed Haapsalu ja Põhja-Läänemaa. Lääne maavanem Neeme Suur on võrrelnud Pärnu-Lihula ja Haapsalu-Lihula bussühendust. Selle järgi oleks Haapsalu meie tõmbekeskus. Minu meelest ei näita see midagi. Bussiliikluse saab iga kell ringi teha.

Mis siis ikkagi valesti läks, et maakond laguneb?
Vahest passiivsus? Osa Läänemaa valdu eeldas, et haldusreform peatatakse. Osa oli oma probleemidega kimpus. Martna ja Ridala käärised, vahetasid võimu. Lihula on üle elanud palju võimuvahetusi. Ega sest midagi head sündinud. Praegu on meil hea aeg. Võib-olla üks paremaid üldse. Sellist meeskonnatööd pole varem olnud.

Kunagi ütlesite, et mitte mingil juhul Pärnumaa, et Lihula jääb Läänemaa osaks.
Esialgu oli haldusreformi teostamiseks palju ideid. Oli Suur-Läänemaa, linn ja maavallad, Põhja-Läänemaa, Lõuna-Läänemaa ja Haapsalu. Meie oleme kolm aastat püüdnud kõikide naabritega läbi rääkida, aga kummalisel kombel on see olnud ainult meie lõbu. Mujal ei tahetud näha või ei nähtud tervikut, ei nähtud, mida on võita ja kaotada. Kui Neeme Suur tegi ettepaneku, et Läänemaast võiks saada üks vald, siis olnuks esimene samm kokku saada ja asja arutada, aga ei jõutud selleni. See oli löök alapoole võõd.

Kas see oli maavanema tegemata töö?

Otse nii ma ei ütleks. Maavanem oleks võinud ehk olla aktiivsem, samuti omavalitsuste liit. Idee visati õhku, aga midagi ei järgnenud. Praegu nähakse, et keegi on lahkumas, see on valus, ja küsitakse, mida teha. Mina tahaks küsida, miks enne ei mõeldud.

Meie lootsime, et Lihulast, Hanilast, Martnast ja Kullamaast tekitab Lõuna-Läänemaa vald. Martna ütles meile ära. Kullamaa pi-

das korraga kolmesid läbirääkimisi, siiani peab kahtesid. Me ei saanud niiviisi jätkata. Nii tähtsate protsesside puhul on teadmatus kõige halvem.

Kui me Koonga ja Varblaga olime maakondliku kuuluvuse küsimuse lahendanud, siis leidsime, et koos oleme tugevamad kui eraldi. Huvid ja mured olid ühised. Läänemaa valdadega seda tasandit ei tekkinud.

Kui mõni tuleb ja patsutab õlale, et oi, mulle meeldib Lihulaga asju ajada – see pole see. Kuni omavalitsusjuhid ei saa aru, et kohapeal tehtud otsustest midagi oleneb, ei saa koostööst asja.

● **Kui me Koonga ja Varblaga olime maakondliku kuuluvuse küsimuse lahendanud, siis leidsime, et koos oleme tugevamad kui eraldi.**

Mis olnuks Läänemaale parim valik?
Kaks omavalitsust – Haapsalu ja maavald. Siis olnuks tasakaal ja võrdsus – 14 000 maal ja 10 400 linnas.

Kui kaua võttis aega leppida kokku, et Lihulast ja Hanilast saab Pärnumaa?
Tuli hõõgus tuha all pool aastat. Neeme Suur ise soovitas, et heide-tagu maakonna piir ühisosa otsides kõrvale. Pärnu poolt oli suhtumine julgustav. Otsustavaks sai tõsiasi, et Haapsalu ja Põhja-Läänemaa tõmbekeskus on Tallinn.

Läänemaa omavalitsuste liit pöördus Läänemaa sõprade klubi soovitusel isegi ministri poole, et Läänemaa arvatakse Põhja regiooni, mille keskus on Tallinn. Lihula sellele pöördumisele alla ei kirjutanud. Miks?
Meile lähim arvestatav keskus on Pärnu. Läänemaa sõprade klubi on tegelikult Haapsalu sõprade klubi. Kasari jõest Lõuna poolt pole ühtegi klubi liiget. Teiselt poolt Kasari jõge ei leidnud me midagi peale Kullamaa ebaleva seisukoha. Kasari jõest algab meil määramatus ja segadus. Selle korras-tamises me ei osale.

● **Ühinemine on vabatahtlik ja ühinejad ise otsustavad. Selline konsensus nagu Lääneranna ühinejail, on kogu Eestis haruldane.**

Kui võrrelda Haapsalut ja Pärnut, pole Haapsalu õieti konkurents. See on Läänemaa inimesele valus, aga nii on – Pärnu on neli korda suurem. Haapsalus ei nähta keskuse ja tagamaa seoseid. Keskus on tugev siis, kui tal on tugev tagamaa ja vastupidi.

Kas Pärnu näeb keskuse ja tagamaa seoseid?
Pärnu on selgelt välja öelnud, et on huvitatud Lihulast, Kilin-

gi-Nõmmest ja Vändrast tagamaa keskustena, et maavallad oleksid tugevamad.

Kui Lihula andis järele ja oli nõus maakonda vahetama, mis ta siis vastu sai?
Haldusreform ei ole kauplemine. Kui omavalitsusjuht ütleb, et ootab, kes teeb parema pakumuse, ei ole ta reformi eesmärgist aru saanud.

Mis Lihula elanikud maakonnavahetusest arvavad?
Paari inimese suust olen kuulnud: mis nüüd saab? Tegelikult ei saa midagi. Aadress muutub. Elaniku seisukohalt pole vahet, kas maakondlik juhtimine toimub Haapsalust, Pärnust, Tallinnast või Kuressaarest. Rohkem olen tajunud positiivset meelestatust, sest Pärnu on paljude meelest loomulik liikumissuund.

Lääne maavanem Neeme Suur on viidanud koostöövõrgustike lõhkumisele, kui muutub maakondlik kuuluvus.

See jutt on inimeste hirmutamise. Kellelgi ei keelata edaspidi Läänemaa suunal suhelda. Maavalitsused peaksid senisel kujul lõpetama oma tegevuse 2018. aastal, kui uus valitsus teisiti ei otsusta. Kui lõpetavad, siis lõhutakse palju rohkem koostöövõrgustikke.

Tähtsaks saavad edaspidi kodanikuühendused ja liidud, ka omavalitsusliidud.

Kui Läänemaale jääb kolm omavalitsust, on Läänemaa omavalitsuste liidus kolm liiget. See pole ju enam liit. Nii või naa muutuvad otsustusahelad. Eestis ametkondlik jaotus on kirju. Muinsuskaitseamet, kohtute süsteem, politsei- ja piirivalveamet – kõik näevad Eestit täiesti eritahtlusega, aga ometi saavad kõik asjad aetud.

Mida arvate maavanema otsusest sekkuda haldusreformi käiku ja teha valitsusele ettepanek, et Lihula ja Hanila arvatakse Läänemaa koosseisu?

See on pärast kaklust rusikatega vehkimine. Maavanemal puudub selleks õigus. Ühinemine on vabatahtlik ja ühinejad ise otsustavad. Selline konsensus, nagu on Lääneranna ühinejail, on kogu Eestis haruldane. Maavanema ponnistus kaheteistkümnendal tunnil sekkuda on küüniline. Mõnes mõttes saan ma tast aru – kui oled maavanem lagunevas maakonnas.

Õelge lihtsate sõnadega, miks on Pärnumaa Lihulale parem valik kui Läänemaa.

Pole mõtet eirata seda, mis juba nagunii toimib. Kõrbesse võid ju jõe suunata, põldu sellest ikka ei saa. Ükskõik mis saab lõpuks riigireformist, Pärnu jääb igal juhul keskuseks, Haapsalu ei jää. Pärnumaa on meie meelest turvalisem ja piirkonnas tugevam jõud. Oleks võinud olla teistpidi, aga Läänemaa on ajas palju võimalusi käest lasknud.

Lihula vallavolikogu esimees Jaak Kastepõld (SDE).
URMAS LAURI



Silvia Urgas loodab, et ei hakka end kunagi defineerima kirjanikuna. Seni hirmutavad teda kõik definitsioonid peale üliõpilase.

● BETTI ALVERI AUHINNA NOMINENT

Silvia Urgas – kirjanik, kes ühendab juura ja luule

Haapsalus sündinud ja kasvanud Silvia Urgase luulekogu „Siht/koht” kandideerib Betti Alveri kirjandusauhinna.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Betti Alveri testamendi järgi päl-
vib auhinna parim kahe hingede-
päeva vahel ilmunud debüütteos.
Juba auhinna nominentide hul-
ka pääsemine on saavutus oma-
ette, see pole aga sugugi ainus
tunnustus, mille on noor kirja-
nik seni pälvinud. Juba 2012. aas-
tal sai toona 20aastane Silvia Pri-
ma Vista debüüdiauhinna kirjan-
dusajakirjas Värske Rõhk ilmu-
nud lühijutuga „Lugu Koit Toome-
ga, millel pole Koit Toomega vähi-
matki pistmist”. 2014. aas-
tal oli Urgas ühe oma luuletuse-
ga PEN International New Voices
Awardi nominent ja jõudis võist-
luse finaali.

Tasakaalustab ennast

„Siht/kohtagi” on enne Betti Al-
veri auhinna nominendiks arva-
mist juba kiidetud – mullu mär-
kisid kirjandusajakirja Vikerkaar
arvustajad selle ära kui parima
debüüdi. „Siht/kohta” ilmumist
aga oli oodatud juba mõnda aeg-
a. Luuletaja varasemat edu ja
küpsust arvestades võinuks see
ilmuda palju varem. Silvia ise üt-
leb, et pole kunagi näinud oma-
ette väärtust selles, et kirjandu-
sega tuleks kiirustada, ja arvab,
et kogu sai palju parem just tä-
nu sellele, et oli rohkem luuletu-
si, mille seast valida. „Ja et need
olid mitme aasta jooksul pisut
erineva minu poolt kirjutatud,”
ütlev Silvia.

Ülikoolis on Silvia Urgas õp-
pinud hoopis luulekaugest juu-
rat. Kuidas käivad juura ja luu-
le kokku? „Ma pole ennast ku-
nagi sada protsenti kunstiini-
meks pidanud,” tunnistab Silvia.
Näiteks oli ta lemmikaine koolis
matemaatika. Seetõttu tahtiski ta

Silvia Urgas

- Kirjanik ja kriitik.
- Sündinud 1992 Haapsalus.
- Lõpetanud Haapsalu linna alg-
kooli ja Wiedemanni gümnaa-
siumi.
- Tartu ülikooli õigusteaduskon-
na bakalaureus.
- Õppinud õigusteadust ka Zag-
rebi ülikoolis.
- Kõigil magistriõpingud Tartu
ülikoolis.
- Töötab Varuli advokaadibüroos,
kirjutab Postimehele jm muusi-
ka- ja kirjanduskriitikat.
- Luulekogu „Siht/koht” 2015.

õppima minna midagi tavamõis-
tes praktilisemat kui kirjandus.
„Minul on tähtis enda eri poo-
lusi tasakaalustada, aga Tamme-
saare õppis juurat, uuemast ajast
Indrek Hargla ja Mare Sabolot-
ny. Riigikohtunik Jaak Luik kir-
jutab kohtuotsuse eriarvamuse-
se luuletuse. Nii et pole see nii
erakordne midagi, on ka teisi,
kes on proovinud kirjandust ja
õigusteadust omavahel ühilda-
da,” ütlev Silvia.

Kirjutatud mõlemat, proosat
ja luulet, peab Sil-
via end olemusli-
kult prosaistiks,
kes on liiga laisk,
et proosat kirjutada. „Mis on mu-
dugi midagi, mi-
da ma pidevalt endas muuta
üritan,” lisab ta.

Luuletusi on kirjutatud lä-
bi aegade, nüüdisajal ilmub
luulet vahest rohkem kui ku-
nagi varem. Kes aga loeb nüü-
disajal luulet? „Tiraaž vaada-
tes tahaksin öelda – mitte kee-
gi! Mis iseenest on naljakas, se-
st luuletustele kui lühifor-

Silvia Urgas



„Siht/koht” (Elusamus 2015)

maadile peaks just nüüdisajal
aega leidma. Arvan, et mida roh-
kem noored senistest reeglitest
kinni pidamata kirjutavad, se-
da rohkem kasvab ka lugejaid
peale,” ütlev Silvia.

Mis teda ennast aga luuletama
ajab? „Kordused ja mustrid,” üt-
lev Silvia. „Ideed kasvavad mul
tavaliselt välja ühest fraasist või
sõnast, mis jääb kummitama. Või
tekib iseseisev idee mõnda lau-
lu mitu korda järjest kuulates.”

● Ma pole ennast kunagi
sada protsenti kunstiini-
meks pidanud. Lemmik-
aine oli mul matemaatika.

Looming on Silvial eneseväl-
jendus. „Looming, mis mind
haarab, väljendab alati au-
torit. Muidu on tegu lihtsalt
copywriting’uga,” ütlev Silvia.

Luuletama hakkas ta vara.
„Kui jätta kõrvale päris lapse-
na kirjutatud lõppriimile kes-
kendunud „auto sõidab tuut-
tuut-tuut / kauneim kujund

ruut-ruut-ruut” tüüpi kraam,
siis ilmselt varateismelisena
laulusõnadega segiläbi,” ütlev
Silvia. Teadlikku valikut, et hak-
kab nüüd luuletusi kirjutama,
ta ei mäleta, aga ei mäleta ka
aega, mil ta poleks kirjutatud.
Samal ajal loodab Silvia, et ta ei
hakka end kunagi defineerima
kirjanikuna – kõik muud defi-
nitsioonid peale üliõpilase tun-
duvad talle hirmutavad ja lõp-
likud. „Üritan iseenda määrat-
lemisest võimalikult kaua pää-
seda,” tunnistab Silvia.

Luges raamatukogu läbi

Lugejana kuulub tema armastus
Juhana Viidingule, igavesti, nagu
ta ütlev, samuti Tõnu Õnnepalu-
le – ka Õnnepalu proosa on luule.
Peale selle Jim Ollinovski, Kalju
Kruusa, Lauri Sommer, Liisi Oja-
maa „Lõputu juuli” ning mitmed
sõbrad ja tuttavad, näiteks Hele-
na Läks. „Aga mul on tunne, et
Eesti luule asemel olen ma roh-
kem läbi imbinud välismaa lau-
lukirjutajast, kes on mind ilmselt
rohkem mõjutanud,” ütlev Silvia.

Kunagi ütlev Silvia olevat end
väga suur lugeja olnud – selles
mõttes on ülikool mõjunud hä-
vitavalt. „Väiksena lugesin suu-
rema osa lasteraamatukogu riü-
litest läbi ja käisin alles ilmunud
raamatute end esimesena järje-
korda panemas,” meenutab Sil-
via. Ta lisab, et on üritanud taas
rohkem lugema hakata ning te-
ha seda ka mitte ainult suvel ja
koolivaheajal.

Eesti uuema kirjandusega,
eriti luulega üritab ta end kur-
sis hoida, kuid tunnistab, et lu-
gemine on paratamatult eraklik
tegevus ja viimastel aastatel on
tal olnud raske end selleks maa-
ilmast piisavalt välja lülitada.

Loomaarsti märkmed

74. osa

ANN MARI
ANUPÖLD
Piirsalu
loomaarst



Elupäästja loom

E namik lemmikloomaomanikke on täiesti kindel,
et just nende koer või kass on maailma kõige ande-
kam, ilusam, tublim ja suurepärasem. Isegi kui me
nendega sageli riidleme, nad taas ülepeakaela po-
risena meie lemmikdiivanile viskuvad või on kompostihun-
nikust mõne haisva olluse toa poole tarinud, ei kujutaks me
elu enam ilma nendeta kaugeltki ette. Nii mõnelegi on loom
saanud tema elu keskpaigaks ja kohati lausa päästjaks. Just
nimelt elupäästjaks, sest legende ja kirjeldusi sellest, kuidas
on loomad oma inimesi ohtude eest hoiatanud, kriitilisest sei-
sust päästnud või iseenast lausa omaniku nimel ohtu sead-
nud, on lugematuid. Küllap mõnigi neist on natuke üle pin-
gutatud või on loole üritatud peotäie ebarealistlike detailide
kaudu vürtsi lisada.

Kindel on aga, et loomad kuulevad ja näevad inimesest tun-
duvalt paremini. Neil on väga hea suunataju ja nad usaldavad
oma instinkte. Mul endal paraku puuduvad kokkupuuted sel-
liste usumatute lemmikute või seiklusrikaste päästeaktsioo-
nidega, aga internet lausa kihab neist. Heidame korra pilgu
kõige kuulsamaile loomadest elupäästjail.

Vikipeedias paistab silma käputäis koeri, kes on kuulsust
kogunud beebide leidmisega. Kuigi tundub uskumatu, et tä-
napäeval on hüljatud imikud endiselt probleem, on see näh-
tavasti siiski nii.

V iimane uudis on nimelt aastast 2013, mil Inglis-
maal Birminghamis leidis 9aastane Saksa lamba-
koer nimega Jade hommikul jalutuskäigul par-
gis põõsaste alt kandekotti pakitud imiku. Koe-
raomanik ei oleks seda ehk märganudki, kuid koer keel-
dus sellest kohast edasi kõndimast. Lõpuks nägi ka oma-
nik, et kotis justkui keegi liigutaks. Leitud imik toimetati
haiglasse ning arstide hinnangul oli ta vaevalt päevavanu-
ne. Arvestades, et oli märts, võib ainult kujutada, kui kaua
oleks see laps suutnud vastu pidada, kui koer poleks teda
õigel ajal leidnud. Omaniku sõnul on ta koer suur lastesõ-
ber ning ilmselt seetõttu oli ta imiku vaevu kuulda olnud
häälsusi kohe uurima läinud.

Inimeste leidmise kõrval on koerad ka juba aegade ar-
vamisest saadik olnud nende kaitsjad. Nad ei tee seda aga
mitte ainult treenitult, vaid toimetavad tihtilugu ka instink-
tipõhiselt, seistes omanike ette nii teiste inimeste kui ka
loomade kallaletungi korral. Uus-Meremaal sai Jack Russeli
terjer nimega George 2007. aastal kuulsaks sellega, et kait-
ses rühma lapsi kahe Pit Bulli rünnaku eest. Väike Geor-
ge oli terjerile omase suure hingega ja üritas endast tun-
duvalt kogukamaid koeri lastest eemale tõrjuda. Lapsed
said tervelt tulema, kuid vaene terjer suri hiljem vigastus-
te kätte. Kaks aastat hiljem pärjati teda postuumselt loo-
maorganisatsiooni PDSA kuldmedaliga. Sellega tunnusta-
takse loomade julgust ja pühendumust oma ülesannetele
või oma inimestele.

P eale võõrastest inimestest või loomadest tuleneva-
te ohtude hoiatavad loomad sageli ka loodusjõude-
de või tulekahjude eest. Koerte ja kasside tundlikud
kehad ja ninad võivad tunnetada ka juba väga vä-
hest õhus liikuvat suitsulõhna või kerget vibratsiooni, mis
eelneb maavärinaile. Lugematud loomad on aastate jooksul
omanikke une pealt äratanud või neid vägisi üritanud ohu-
tsoonist välja tarida, kannatades seejuures ise tõsisemate vi-
gastuste või põletushaavade all.

Koerad ei ole aga mitte ainult hobi korras tõelised kait-
seinglid, päästjad ja turvamehed. Paljud neist on selleks ka
eraldi välja õpetatud ning on oma inimestele asendamatud
kaaslased igasugu ohtlikes oludes.

Päästekoerad on isegi meil Läänemaal küllaltki aktiiv-
sed. Nende omanikud tegelevad sageli oma vabast ajast ja
heast tahtest pikaldase ja keerulise väljaõppega, et siis ka-
duma läinud inimeste otsimisel abiks olla. Kui meil Eestis
keerlevad paljud otsingud metsa läinud seeneliste või ka-
duma läinud laste ümber, siis mujal maailmas on need olu-
korrad veel tunduvalt ohtlikumad. Koerte töö algab tihti-
peale seal, kuhu inimesed enam ligi ei pääse. Maavärinale
järgnenud rusuhunnikuis ja laviinide tekitatud lumelaama-
des. Koerad riskivad seal oma eluga, et inimestele abiks ol-
la. Sama teevad nad muide ka sõjaväes, kus nad on nii ot-
singukoerte kui ka hoiatussüsteemidena lahutamatu osa
militaarsest tegevusest.

Nii et kui Muki teid teinekord jälle närvi ajab, siis harras-
tage mõistvat suhtumist. Ta võib küll tüütu ja haisev olla, aga
te ei või ial teada, millal ta plaanib teie elu päästa.





ŠKODA

NAUDI KODUSOOJUST KA TEEL OLLES!

Rapid Spaceback Comforti lisavarustus soojendab nii autoomaniku südant kui ka istmiku! Lisaks esiistmetele on soojendusega varustatud küljepeeglid, tagaklaas ning klaasipesurite düüsid. Eriolukordade lahendamiseks leiad tankimisluugi siseküljelt jääkaabitsa. Niigi mahukas pagasiruum suureneb tagaistmete seljatugede langetamisel 1380 liitrini, mis annab võimaluse lisaks kodusoojusele kaasa võtta ka suure osa kodust!

Hingesoojendav hind alates 11 990 €.
Tule proovisõidule Škoda esindustesse üle Eesti!



ŠKODA Tallinn • Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1 • Telefon: 6808 222 • auto@skoda.ee
ŠKODA Laagri • Pärnu mnt. 543, Laagri • Telefon: 6837 070 • auto.laagri@skoda.ee
Aasta Auto AS • Tartu, Sepa 24 A • Telefon: 7308 000 • info@aastauto.ee
Moller Auto Pärnu OÜ • Pärnu, Välja tn. 3 • Telefon: 4476 140 • parnu@skoda.ee
Moller Auto Viru OÜ • Jõhvi, Narva mnt 143 • Telefon: 6808 200 • viru@skoda.ee
Moller Auto Viljandi OÜ • Viljandi, Tallinna mnt 45 • Telefon: 4355 340 • viljandi@skoda.ee
Warma Auto OÜ • Kuressaare, Tallinna 82a • Telefon: 4530 120 • info@warmauto.ee



ŠKODA Eesti mobiilirakendus



www.skoda.ee

[facebook.com/skoda](https://www.facebook.com/skoda)

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetuse 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
faks 473 7040, e-post info@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Ilves, Kaire Reiljan,
Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk,
Tarmo Üuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõövel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus- laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahti- selt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami- napuid ning pakitud turba- ja pui- dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tarne al 10 rm, transport hinnas. 3meetrine küttepuu, tarne al 30 tm. Tel 502 4895.

Müüa poolkuiva ja toorest küttepuud (pikkus vastavalt tellija soovile, eri liigid, kogused 3–17 ruumi) ja kütte- puujääke 1,5 m³ kottides. Hind kok- kuleppel. Tel 5343 0708, Lauri@Halukalur.ee.

Müüa küttepuud. Hall lepp al 27 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 31 €/rm ja kask al 35 €/rm, met- sakuiv okaspuu al 33 €/rm. Vedu hin- nas. Halu pikkus vastavalt ostja soo- vile. Tel 5666 0431.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokku- leppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Otse tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotsid. Vedu. Tel 506 8501.

Voodrilaua ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa küttepuid. Hind alates 26 €/rm. Tel 5625 5917.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kok- kuost aadressil Tööstuse 11, Haap- salu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüü- giõigust. Kõik pakkumised oodatud. Tel 5857 5060.

KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl- lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

KINNISVARA
VAHENDUSKESKUS

Kinnisvara müük, ost, üür
E–R Posti 41a, Haapsalu,
tel 503 5934. Katrin Annus
www.kvkeskus.ee

Ostame põllu-, heina- ja metsa- maad. Parim hind. Tel 506 9600.

Noor pere otsib taastamist või kap. remonti vajava talumaja maakoduks mere läheduses. Pakkuda võib ka ainult maad. Pakkumused tel 5342 8155.

Üürile anda renoveeritud puumajas väike ja hubane 1toaline köögi ja duširuumiga korter. Ahiküte. Tel 5908 1035.

SOOVIN ÜÜRIDA

Üürin 1toalise korteri, võib olla ka ahiküttega. Tel 5605 9435.

TEENUS

Telerite ja elektroonika remondi- töökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe- va nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Tootja Läänemaal valmistab klaas- plastist septikuid ja mahuteid. Kae- ve- ja planeerimistööd kopplaaduri- ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Laaduri- ja ekskavaatoritööd, veo- teenus. Vaata www.lpmet.ee ja küsi lisa tel 5590 9494.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meel- dejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Läänemaa Jäätmejaam viib Teie majast, korterist soodsatel tingi- mustel ära olme- ja ehitusjäätmед, mööbli, elektroonika, metalli jms. Äravedu konteineritega 10–30 m³. E–R 9–17. Tel 5668 1436.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi- töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Ohtlike puude langetus ja lõikus töstukilt. Võsalõikus ja trimmerda- mine. Info@puupoisid.eu, tel 5665 9446.

Nöelravi Läänemaa haigla poli- kliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmiknärv- valu, näonärvihälvatus, unetus, äre- vus, stress, bronhiaalastma, kõhuki- nisis, menstruaalvalud, suitsetami- sest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

Taebla Vanametallis sügislõpu kam- paania: **romusõiduki** hind 95 € tonn + vajadusel **tasuta** äravedu (Lääne- maa piires). Samas võimalus tellida töstukautot. Info tel 5684 4145 või 5620 0240. www.taeblaauto.ee.

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrus- majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

TÖÖPAKKUMINE

Töö Soome ettevõttes, saada oma CV koos kaaskirjaga info@tyo- voimanvuokraus.eu, kirjelda oma töökogemust ja soovitud tööd. Info tel +372 5635 9517 ja +358 4 0023 8841. Otsime spetsia- liste: keevitajad, puusepad, teenin- dajad, maalrid, tellingumehed, ekskavaatorijuhid, hooldajad, arstid, remondilukksepad, abitööjõud. Soomes töötamiseks vajalike doku- mentide korraldamine, koolitamine. Kasuks tuleb B-kategooria juhiluba, inglise või soome keele oskus. Elamine ettevõtte poolt.

Otsin 64 a naisterahvale osalise tööajaga **hooldajat**. Tel 5633 9223.

Röömsameelsele pensionärile pak- kuda osalise tööajaga **müüja** kohta kasutatud riiete poes. Tel 527 4328.

METS

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**.
Tel **511 0415** ja **517 9866**.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 9001727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

KUHU MINNA

• **TERVIS JA SPORT**
Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €, R–P 14 €. **Novembri eripakkumine** – seljahooldus isesoojeneva muda- ga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri kompleks- hooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja sauna- keskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja bro- neerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

• **TANTSUÕHTUD**
Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 19. nov mängib tantsuks ansam- bel Coco. Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. Peo- ja peieluad, küsi pakumist! R, 18. nov kl 20 tantsuõhtu, ansam- bel Coco; kl 20.30 varieteeprog- ramm, esineb Viru varietee tant- sutrupp. Pilet 10 €. L, 19. nov kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co.

• **KINO**
Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 17. nov kl 19,30 film „Hacksaw Ridge'i lahing“, piletit 4 €.

• **KONTSERT**
Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 17. nov kell 19 Jaan Söödi kont- sert „Ilmad hämarad“, piletid 12 ja 8 € Piletilevis.

Haapsalu sotsiaalmajas 21. nov kell 12 kadripäeva kontsert.

Haapsalu toomkirikus 20. detš kell 19 Koit Toome & Maria Listra jõulugala 2016. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

Haapsalu toomkirikus 22. detš kell 19 Inga ja Toomas Lunge „Meie pere jõulud“. Kontsert koos Tõnu Raadikuga. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

• **KULLAMAAL**
Kullamaa kultuurimajas 19. nov kell 18 Tihvan Big-Bandi kontsert. Kontsert kõigile tasuta.

• **HUVIRING**
Haapsalu sotsiaalmajas R, 18. novembril kell 11 kabehommik. Tule ise ja võta sõber ka kaasa!

• **RAAMATUKOGU**
Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• **TEATER**
Haapsalu kultuurikeskus (Pos- ti 3): 20. nov kl 10 ja kl 12 Danse- ma tantsuteatri lavastus „Värvilised mängud“, piletid Piletilevis eelmüü- gis 15,50 € ja 7 €, samal päeval 20 € ja 10 €.

• **MUSEUMID**
Raudtee- ja sidemuseum: R–P 11–16. www.salm.ee. „Rohuküla – Vene impeeriumi unustatud sõ- jasadam ja selle säilinud arhitek- tuuripärlid“.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 11–16. www.aiboland.ee.

Haapsalu pitsikeskus (Karja 25): T–R 11–16 ja L 11–15.

Haapsalu raekoda (Kooli 2) K–P 11–17. www.salm.ee. Näitus „Ants Laikmaa 150. Eesti Kunsti- muuseum tuleb külla“. Püsinäitus „Kuurortlinna teejuht“. Piletid 4 ja 3 €.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne- Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

Lihula muuseum talvehooajal avatud ettetellimisel. Info muu- seum@lihula.ee või tel 523 4303.

Haapsalu piiskopilinnuse muu- seum R–P 11–16. www.salm.ee.

Hanila muuseum: avatud ettetelli- misel, tel 5333 8586, www.hanilamuuseum.ee.

Rõude muuseum avatud ettetelli- misel. Tel 5597 4773.

• **NÄITUSED**
Haapsalu linnagalerii (Posti 3): Ulla Juske, Eva Järve ning Hanna Piksarve näitus „Sa puudud minust“ jääb avatuks 4. detsembrini.

Kullamaa kultuurimaja galerii: näitus „Kultuuritähed ja Roman Haavamägi – oma tee“.

Keskraamatukogu (Posti 3): Raamatunäitus „Meie naabrid – Läti“ ja „Mis on linnukesel muret...“. Vitriinides näitus „Keelatud raa- matud“. Lugemissaali seintel näi- tus „Iloni Imedemaa sünnilugu“. Lu- gemissaali fuajees RMK näitus „Pä- randkultuur maastikus“.

Lasteraamatukogu (Wiedeman- ni 11): Eliisabet Luure lugemispäe- vikute näitus. Illustratsiooninäitus „Piret Räni nunnikud ja teised to- redad“.

Haapsalu kunstikooli galerii (Karja 6): T–R 12–16.30, L 10–14.30. 19. novembrini öpi- lastööde näitus „Neli neljandikku“.

Spaahotelli Laine galerii (Sadama 9/11): Hennu Põldma fotonäitus „Loodusvaated Haap- salu linnast“.

TÄNUAVALDUS

Tänu!

Haapsalu lasteaed Tareke tänab päästeteenistust, kes korral- das Tarekese lastele ja isadele reedel, 11. novembril isadepäeva ürituse.

Aitäh!

TEATED

MTÜ Rotelevik kutsub

11. saj mõõgakäepidemete ornamen- tika loeng/töötuba 20. nov kl 12–15 Iloni Imedemaal (Kooli 5). Loengut juhatab Indrek Jets. Tasuta.

Kohtumisõhtu Urmas Lüüsiga

Haapsalu kunstikooli galeriis (Karja 6) reedel, 18. novembril kell 19 kohtu- misõhtu kunstikooli vilistlase Urmas Lüüsiga. Lisainfo www.hkk.edu.ee. Tasuta.

Advendikampaania Juss Õigusabis

8. detsembril pakuvad Juss Õigusabi juristid Läänemaa piires kodunõusta- mist lisanduva väljakutsetasuta! Kuni tund konsultatsiooni vaid 50 eurot. Eelregistreerimine tel 5805 6388 või info@juss.ee.

Avaldame sügavat kaastunnet Anu Kangrole **ema** surma puhul.

KÜ Tamme 16 ja Mari

Avaldame sügavat kaastunnet Kaja Kaasenile **isa** kaotuse puhul.

Töökaaslased Haapsalu Tarbijate Ühistust

Mälestame **VALDO LOOSI.** Sügav kaastunne lähedastele.

Prk Ivask

Mälestame head naabrit **VALDO LOOSI.** Südamlik kaastunne omastele.

Arvo, Piret ja Mariliis

Mälestame endist Haapsalu linnavolikogu liiget **VALDO LOOSI.** Südamlik kaastunne omastele.

Haapsalu linnavolikogu ja linnavalitsus

Mälestame head sõpra **VALDO LOOSI.** Avaldame kaastunnet lähedastele.

Prk Laimets ja Jets

VALDO LOOS, oled ikka meiega mõtetes. Sügav kaastunne lähedastele.

Võrkpallipoisid KEKi ajast

Mälestame pikaajalist klubikaaslast ja head mängupartnerit **VALDO LOOSI.** Südamlik kaastunne lähedastele.

Haapsalu Tenniseklubi

Mälestame **VALDO LOOSI.** Südamlik kaastunne lähedastele.

Liia ja Veljo Kuusemäe

Abivalmis ja sõbralikku naabrit **VALDO LOOSI** mälestab Annelii lastega. Südamlik kaastunne omastele.

Sõpra ja ristiisa **VALDO LOOSI** mälestavad Koit ja Maiu peredega.

Jää hüvasti...

VALDO LOOS Südamlik kaastunne lähedastele.

Leida, Tõnu ja Mihkel

Kallis **VALDO LOOS,** jääme Sind mäletama kui head ja abivalmis majanaabrit. Meie kaastunne lähedastele.

KÜ Suur-Liiva 5 elanikud

Avaldame kaastunnet lähedastele **VALDO LOOSI** surma puhul.

AS Sambla kollektiiv

Lääne Elu toimetus
Haapsalus Posti 30
avatud E–R kl 8.30–17,
e-aadress info@le.ee.

Toidupank kogub toitu puudust kannatavate perede toetuseks Läänemaal. Igall nädalal toetame umbes 60 Läänemaa peret toidupakiga. Aitame koos! **Haapsalu Toidupank,** Jalaka 1a, Haapsalu. Tel 5551 0135. Terje

RISTSÕNA											
	teatud maa-ala elanikkond	maailma- jagu esmaspäev	m.nimi mitte haige	lihatööstus Valgamaal paks põlismets	tukkuma, magama	ülehomme	nõgus pinnavorm määrid salviga	ägeda materaia	nat. loogarim nukits Edward raadius	KARIN TEDER	
liikumis- puudega inimese abivahend											
elukutse											
teostan uuringuid											
kala											
veetaim											
tema											
kunst (ingl) koera hüüd											
pinnaühik											
noot m.nimi											
riik Lõuna- Aafrikas											
tonn											
esemed											
elu (pr)											
esimene											
lai											
mina (os)											
ehe											
okaspuu											

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 E. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matusetade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee



EPP LIBE

Hiite fotovõistluse võitis kuva Vormsi Suurallikast

Rahvusvahelise hiite kuva- ehk fotovõistluse 1300 euro suuruse peauhinna võitis Epp Libe tehtud pilt Vormsi Suurallikast.

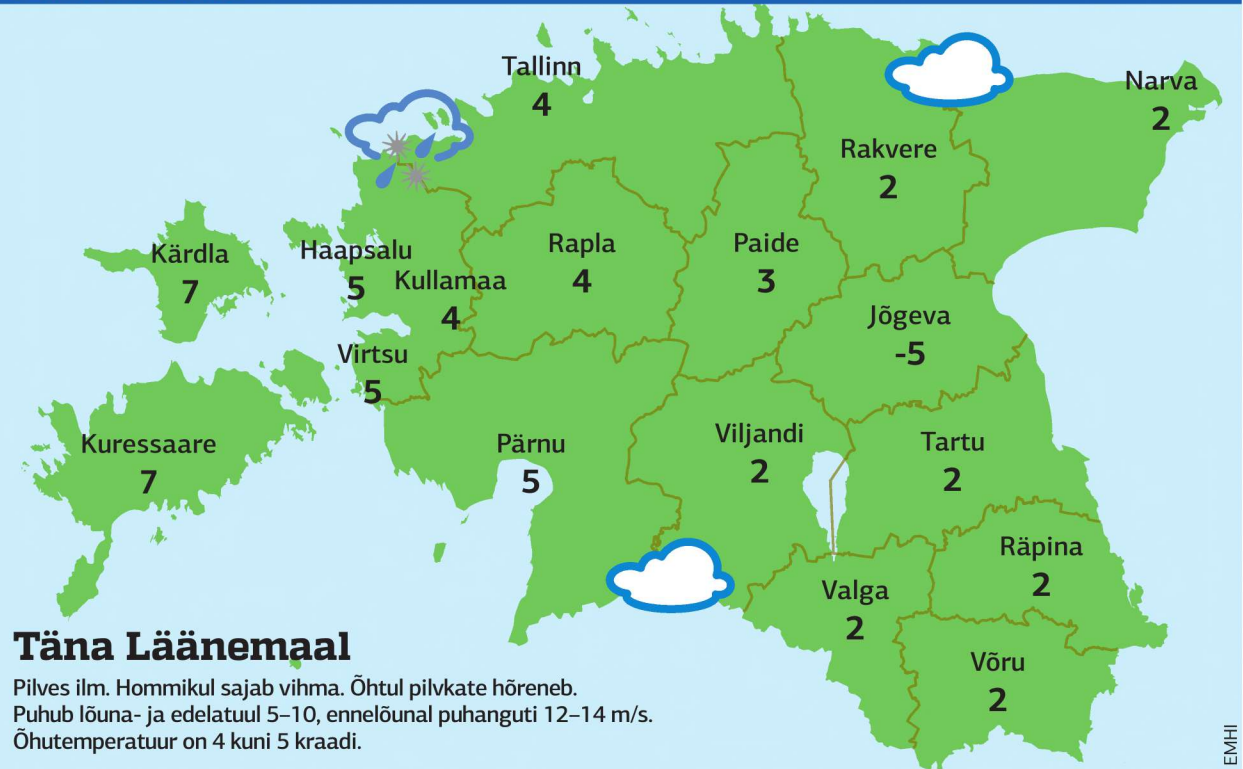
„Suvel Vormsil elades ja RMK alluvuses töötades tein vahel uiteretki, avastamaks saart. Matkasin parasjagu paljajalu Saxby poole, kui sattusin Suurallikale,” kirjutas Epp Libe oma foto saateks.

Foto on tehtud seikluskaameraga, millest vetikaisest mähkunud veesilma pildistamiseks tuli viimane välja pressida.

„Aime Piirsalu, kogenud suvevormsilane ja kohaliku kooli endine direktor, teadis mulle rääkida legendi allikast. Kunagi olevat siin naisi ohverdatud, mistõttu allikavees vohavad rohelised vetikad niitjaid neitsite juukseid meenutavad. See paik mõjub kõhedusttekitavana. Vaat et paneb ennast ohverdama...” lisas fotograaf.

ANDRUS KARNAU

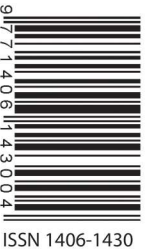
ILMAENNUSTUS



Täna Läänemaal

Pilves ilm. Hommikul sajab vihma. Õhtul pilvkate hõreneb. Puhub lõuna- ja edelatuul 5–10, enneõunal puhanguti 12–14 m/s. Õhutemperatuur on 4 kuni 5 kraadi.

Reede	öö päev 2°...7°	Laupäev 4°...6°	Pühapäev 2°...6°	Esmaspäev 2°...7°
lõuna-, kagutuul 5–11(15) m/s		lõuna-, edelatuul 5–13(17) m/s	lõuna-, edelatuul 2–10 m/s	kagu-, lõunatuul 6–11(15) m/s



ISSN 1406-1430



VAATA KA
WWW.LE.EE

KASTANI METSA

Iga päev 8–22

Iga päev 8–22

Seapraetükk (2–3 kg) 1 kg **2.79** tavahind 3.99

Makaronisalat, Kastani köök 1 kg **2.99** tavahind 3.99

Rosinastritsel, Kastani pagar 400 g, 3,23 €/kg **1.29** tavahind 1.99

Sidrunikook, Marta pagar 520 g, 5,75 €/kg **2.99** tavahind 4.49

Vanilje kohupiimapasta, Tere 300 g, 1,97 €/kg **0.59** tavahind 0.99

Kevade viiner, Wõro 400 g, 1,98 €/kg **0.79** tavahind 1.39

Tõmmu poolsuitsuvorst, Wõro 350 g, 2,83 €/kg **0.99** tavahind 1.79

Lastevorst, Rakvere 1 kg **2.59** tavahind 3.79

Viru keedusink, Rakvere 1 kg **3.49** tavahind 5.49

Pereviiner 900 g, 2,21 €/kg **1.99** tavahind 3.59

Verivorst, Rakvere 1 kg **1.99** tavahind 3.79

Eesti rahva verivorst 1 kg **1.59** tavahind 3.59

Lastevorst, Valla 600 g, 1,49 €/kg **0.89** tavahind 1.49

Õun Paulared 1 kg **0.49**

Kollane paprika 1 kg **1.29**

Pirn Conference 1 kg **0.79**

LOOSIMINE!



Otsime oma meeskonda

PAKKIJAT-KOMPLEKTEERIJAT,

kelle peamised tööülesanded on toodangu pakendamine ja komplekteerimine vastavalt tellimustele.

Kandidaadilt eeldame:

- kohusetundlikkust
- täpsust
- kiirust

Kasuks tuleb:

- varasem töökogemus tootmisettevõttes

Pakume:

- väljaõpet kohapeal
- tänapäevaseid töövahendeid ja -tingimusi
- ühisüritusi
- töö graafiku alusel (7.30–16.00 ; 13.30–22.00)
- hea töö eest motiveerivat töötasu
- soovi korral ka hooajatööd
- Kompenseerime töölkäimise kulu ja vajadusel korraldame sõidu tööle ja tagasi

Töökoht asub Läänemaal Lääne-Nigula vallas Uugla külas. Kandideerimiseks palume saata oma CV ja soovivaldus andero@linnamae.eu või helistada 5558 5017.



PARILA KLAAS OÜ

Lähtume alati kliendi soovidest ning peame lugu traditsioonidest ja looduse säästmisest.

Valmistame eritellimusel puidust aknaid ja uksi ning muid puidust tooteid.

Westmeri 2
90502 Haapsalu
Tel 472 0868
info@parila-klaas.ee

ÕPITUBA ALUSTAB!

MTÜ Hoovõtukeskus alustab õpiabi andmist kõikidele Läänemaal 4.–9. klassi õpilastele. Õpiabi pakutakse järgmistes ainetes:



Õpiabirühma registreerimine toimub eposti teel: hoovotukeskus@gmail.com

Toimumiskoht Karja 27a
Õpiabi on esialgu tasuta!

1 kuu	8,60 eurot
2 kuud	17,20 eurot
3 kuud	22,00 eurot
4 kuud	29,30 eurot
5 kuud	36,60 eurot
6 kuud	43,90 eurot

LÄÄNE ELU TELLIMISHINNAD

www.le.ee

tel 473 7222

7 kuud	51,20 eurot
8 kuud	58,60 eurot
9 kuud	65,90 eurot
10 kuud	73,20 eurot
11 kuud	80,50 eurot
12 kuud	87,80 eurot